

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/415/2017/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

207/2018. (IX. 27.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2017. október 4-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2018. szeptember 27-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2017. szeptember 15-én történt rendőri intézkedés (előállítás) és annak módja miatt 2017. október 4-én postai úton panaszt terjesztett elő.

I.

A panaszos a fenti napon 4 óra 40 perckor arra eszmélt, hogy rendőrök hatoltak be ingatlanának udvarára, és a bejárati ajtón „dörömbölve” követelik, hogy felemelt kezekkel jöjjön ki a lakásból. Amikor a panaszos kilépett a lakásból, elmondása szerint egyből fegyvert fogtak rá, és követelték, hogy emelje fel a kezeit.

A panaszos álláspontja szerint a gyanúsítás alapjául szolgáló bűncselekmény súlya alapján a rendőri intézkedés módja eltúlzott és indokolatlan volt, vele szemben aránytalanul erőszakos mértékben léptek föl.

A panaszos sérelmezte a házastársával szemben tanúsított bánásmódot. Elmondása szerint házastársát több, mint két órán keresztül nem engedték mosdóba menni, arra hivatkozva, hogy várni kellett egy rendőrnőre, aki őt megmotozhatja. Végül megengedték neki, hogy mosdóba menjen, ha nyitva hagyja annak ajtaját. A panaszos házastársával – a panaszos állítása szerint – a

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Rendőrkapitányságon is megalázó módon bántak: vizeletmintát vettek tőle egy zuhanyzóban, ahol állva kellett egy italautomatából kivett pohár használatával mintát adnia.

A panaszos sérelmezte továbbá, hogy nem lehetett jelen a házkutatás során, mivel őt azt megelőzően a rendőrkapitányságra állították elő.

A panaszos elmondása szerint az intézkedő rendőrök kárt okoztak az ingatlan kiskapujában, a bejárati ajtóban, a szünyoghálós ajtóban, a WC ülökében, valamint az ebédlőben használt egyik székben.

A panaszos állítása szerint számára az őrizetbe vétel során nem biztosítottak élelmiszert, pedig számára ennek nagy jelentősége van, mivel cukorbeteg.

A panaszos sérelmezte továbbá, hogy rendőrkapitányság fogdáján percekig „dörömböléssel kellett jelezni az ügyeletesnek”, ha mosdót szeretett volna használni.

A panaszos álláspontja szerint a rendőri intézkedés eltúlzott, indokolatlan és aránytalan volt, amely során házastársa és ő is megalázva érezték magukat.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A K. városi Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele az alábbi információkat tartalmazza:

A panaszossal szembeni intézkedésben a K. városi Rendőrkapitányság állományának 12 rendőre vett részt.

A panaszossal szemben * bü. számon zajlik büntetőeljárás a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 178. §-ának (6) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő kábítószer fogyasztásával, csekély mennyiségű kábítószer fogyasztás céljából való megszerzésével, tartásával elkövetett kábítószer birtoklás vétségének megalapozott gyanúja miatt. A nyomozást 2017. augusztus 28-án rendelték el 2017. augusztus 27-én 10 óra 24 perckor tett névtelen bejelentés alapján. A bejelentés szerint a panaszos és felesége kábítószer természetű és árulnak, tőlük több tizenéves gyermek is „beállva” távozik. 2017. szeptember 13-án 17 óra 15 perckor ismét érkezett hasonló tartalmú bejelentés.

A panaszossal szemben korábban két esetben indult nyomozás a K. városi Rendőrkapitányságon, mindkét esetben a Btk. 178. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő bűncselekmény miatt. Az első esetben a büntetőeljárást megszüntették, mivel a cselekmény nem volt bűncselekmény, a második esetben azonban a panaszos a bűncselekményt elismerte, akit ekkor őrizetbe is vettek.

A fentiekre tekintettel összehangolt rendőri intézkedés vált szükségessé a Megyei Rendőrfőkapitányság Rendészeti Igazgatóság Mélyszégi Ellenőrzési és Közterületi Támogató Osztály (a továbbiakban: MEKTO) beosztottjainak bevonásával.

Az intézkedés során a panaszost és házastársát a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja alapján előállították, továbbá a

büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 149-ában foglaltak alapján házkutatást, a 151. §-ában foglaltak alapján lefoglalást foganatosítottak.

Az előkészített rendőri intézkedést 2017. szeptember 15-én 4 órától hajtották végre, amelyet *T. L.* r. alezredes, a K. városi Rendőrőrs parancsnoka irányította, valamint ő adta meg a bevont erők számára az eligazítást. Az elsődlegesen beszerzett információk alapján gyanú merült fel arra vonatkozóan, hogy a panaszosnál lőfegyver lehet, továbbá a panaszosról tudták, hogy korábban már egy „szamurájkarddal” a kezében próbálta megakadályozni a vele szemben kezdeményezett rendőri intézkedést.

A panasszal érintett napon 4 óra 40 perckor a MEKTO állománya (6-8 fő) megjelent a panaszos ingatlanánál, majd az udvar csukott, de nem zárt kertkapuján behatoltak, a lakóház tornácán lévő szúnyogháló ajtót dolog elleni erőszak alkalmazásával kinyitották. Ekkor észlelték, hogy egy férfi jön le az emeletről. Felszólították az érkező férfit (a panaszost), hogy nyissa ki a bejárati ajtót, és felemelt kezekkel jöjjön ki a lakásból. A panaszost megbilincseltek és előállították a K. városi Rendőrőrsre. A panaszost 5 óra 5 perckor (a MEKTO rendőre által készített jelentésben tévesen szerepel 6 óra) átadták *B. Zs.* r. zls. kmb. részére őrzésre, végül pedig 8 órakor átszállították a K. városi Rendőrkapitányságra (ahol nincs kialakítva előállító helyiség, így az őrzését irodákban hajtották végre).

A házkutatásról szóló jegyzőkönyv tanúsága alapján az ingatlan udvarán található melléképületben két helyen száraz növényi anyagmaradványt foglaltak le, amelyeket I. és II. sz. bűnjelként kezeltek, valamint vizsgálatukra szakértőt rendeltek.

A panasszal érintett napon 9 óra 47 perctől 11 óra 6 percig a panaszos lakásában helyszíni szemlét tartottak. A szemlén felmérték az intézkedéssel okozott károkat. Megsérült a kiskapu, a bejárati ajtó, a szúnyogháló ajtó, valamint a WC ülőke. Az ebédlőben használt székről nem volt információ.

A panaszoson és házastársán Isntant View kábítószer gyorsesztesztet alkalmaztak, amely mindkét esetben pozitív eredményt mutatott, így a panaszostól 11 óra 30 perckor, házastársától pedig 8 óra 45 perckor vizeletmintát vettek további vizsgálat céljából.

A panaszost 11 óra 26 perc és 12 óra 17 perc között gyanúsítottként hallgatták meg, majd 12 óra 30 perckor elrendelték az őrizetbe vételét, amelynek keretében a T. városi Rendőrkapitányság épületében lévő Központi Fogdában helyezték el 16 óra 50 perckor.

Az ingatlan területén tartózkodó egyéb személyeket (egy férfi, egy idős asszony és egy kislány) a METKO rendőrei igazoltatták.

A házkutatást a panaszos házastársa jelenlétében végezték, akivel az ide vonatkozó figyelmeztetések mellett közölték a házkutatás okát és célját.

A K. városi Rendőrkapitányság állományába tartozó rendőrök a panaszossal és házastársával tisztelettudóan és emberségesen kommunikáltak, az intézkedést nyugodt hangnem jellemezte, nem volt nézeteltérés.

A K. városi Rendőrkapitányság rendőrei által végrehajtott cselekmények során minden szükséges jogi felvilágosítást, figyelmeztetést megadták a panaszos számára, az eljárási cselekmények során készült nyilatkozatokat, tájékoztatókat, jegyzőkönyveket a panaszos aláírta, azokkal kapcsolatban panaszt nem tett (sem a hangnem, sem egyéb körülmény miatt).

A panaszost a MEKTO rendőrei állították elő, ruházatát is ők vizsgálták át (egyébként minden alkalommal átvizsgálták a ruházatát, amikor átkísérték egyik rendőrségi objektumból a másikba). A panaszos házastársának ruházatát a helyszínen nem vizsgálták át, mivel nem volt jelen női rendőr, így arra a K. városi Rendőrőrsön került sor. A ruházat-átvizsgálást az Rtv. 31. §-a alapján fogantatosították.

A panaszossal szemben a MEKTO rendőrei 4 óra 40 perc és 5 óra 5 perc között alkalmaztak bilincset. Ezt követően a K. városi Rendőrkapitányságról a T. városi Rendőrkapitányság épületében található Központi Fogdába történő átkísérés során alkalmaztak a panaszossal szemben bilincset 15 óra 35 perc és 16 óra 50 perc között. Az átkísérését nem szállításra kialakított rendőrségi járművel hajtották végre, így az átkíséresi utasításban foglaltaknak megfelelően, a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. §-ának (1) bekezdés f) pontja alapján volt szükség a bilincs alkalmazására. Az átkísérés során bilincset, vezetősíjat és övbilincset alkalmaztak a kísérést végrehajtók.

A panaszos a K. városi Rendőrőrsön úgy nyilatkozott, hogy cukorbeteg, ezért élelemre és gyógyszerre lesz szüksége. A panaszost tájékoztatták, hogy tartós élelmiszert tudnak a részére biztosítani, de ezt a panaszos nem fogadta el, kérte, hogy a házastársa által készített élelmiszert biztosítsák számára. Ennek megfelelően a panaszos lakóhelyéről élelmiszert és gyógyszert szállítottak a panaszosnak, amelyhez adtak még 2 db 0,5 literes ásványvizet. A panaszos orvosi vizsgálata érdekében is intézkedtek, amely vizsgálatot dr. K. orvos hajtott végre, és állított ki orvosi igazolást.

A panaszos valamennyi, vele szemben lefolytatott eljárás cselekmény során megkapta az azokkal kapcsolatos jogorvoslati tájékoztatást.

A T. városi Rendőrkapitányság épületében lévő Központi Fogda zárka részében nincs vízcsap és mosdó, a zárkában elhelyezettek – kérésre – a zárka előtérben található mosdót tudják használni.

A K. városi Rendőrkapitányság rendőrei által, a panaszolt intézkedéssel kapcsolatban fegyelmi, szabálysértési, illetve büntetőeljárás nem indult.

A K. városi Rendőrkapitányság által az intézkedés során video-, illetve hangfelvétel nem készült.

2) A MOKTE osztályvezető-helyettesének tájékoztató levele az Állásfoglalás II. rész 1) pontjában foglaltakhoz képest az alábbi többlet információkat tartalmazza:

A MOKTE állományának 7 rendőre vett részt a panaszolt intézkedésben a K. városi Rendőrkapitányság kérése alapján.

A panaszos előállítására az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja alapján került sor, az intézkedést a panaszos magánlakásában kezdeményezték. A panaszossal szemben hátra helyzetben bilincset alkalmaztak az Rtv. 48. §-ának c) pontja, valamint a Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (4) bekezdés b) pontja alapján, figyelemmel ugyanezen § (6) bekezdés ab) pontjára.

Az intézkedés megkezdése előtti eligazításon – a korábban leírtakon túl – azt is kiemelte *T. L. r.* alezredes, hogy a címen kábítószer rejthetnek, így az intézkedést a tárgyi bizonyítási eszközök megóvása mellett kell fogantatosítani.

A MOKTE *T. L. r.* alezredes eligazítását követően külön eligazítást is tartott a rendőreinek, amely során taktikai egységet állítottak össze lövészekkel és személykezelőkkel, figyelemmel a szolgálati lőfegyverek, lőszer, robbanóanyagok és pirotechnikai eszközök tárolásának és

biztonsági követelményeinek meghatározásáról, a lőfegyverek, lőszeres és fegyverzeti tartozékok kezelésének, nyilvántartásának, őrzésének és ellenőrzésének szabályozásáról szóló 13/2013. (IV. 11.) ORFK utasítás 9. pont 71. alszámban, valamint a rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásának alapvető taktikáiról szóló 18/2008. (OT 10.) ORFK utasításban foglaltakra.

Az intézkedés megkezdésekor a taktikai csoport dolog elleni erőszakkal jutott be (ún. ajtótoró kossal) az ingatlan területére. A halasztást nem tűrő behatolást a bűncselekmény tárgyi bizonyítási eszközeinek megóvása indokolta. A behatolást a MEKTO rendőrei a „Rendőrség! A törvény nevében!” szavak előrebocsajjtásával kezdték meg. A szűnyoghálós ajtó kinyitásakor az intézkedő rendőrök észrevették a panaszost. A „Rendőrség! A törvény nevében!” szavak előrebocsajjtásával felszólították a panaszost, hogy „felemelt kezekkel jöjjön ki az épületből”, amelynek a panaszos eleget tett (felsőruházat nélkül jött ki az épületből). A panaszost ezt követően „a törvény nevében” szavak előrebocsajjtásával megbilincseltek, majd – miután ruháihoz kísérték – ruházatát átvizsgálták. A panaszos megbilincselésének indoka az volt, hogy a szállítása nem speciálisan kíséresi célra kialakított gépjárművel történt.

A panaszos ezt követően folyamatos kontroll mellett az épületen kívül maradt, így kezdődött meg az épület átvizsgálása (amely kizárólag személyek felkutatására irányult). A házban lévő személyeket a MEKTO rendőrei igazoltatták. A panaszost végül a K. városi Rendőrség épületébe állították elő.

A panaszost tájékoztatták az előállítás okáról, a panasztételi lehetőségeiről, jogairól és kötelezettségeiről.

Az intézkedés kapcsán a MEKTO sem szabálysértési, sem büntetőeljárást nem indított.

Az intézkedésről videó-, hang-, illetve képfelvétel nem készült.

3) Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés az Állásfoglalás II. rész 2)-3) pontjában foglaltakhoz képest az alábbi többlet információkat tartalmazza:

A panaszost az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján igazoltatták, a 31. §-ának (1) bekezdése szerint átvizsgálták, majd a 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja alapján előállították. A panaszossal szemben az Rtv. 39. §-ának (1) bekezdés b) pontja alapján magánlakásában intézkedtek. Az Rtv. 48. §-ának c) pontja szerint, szökés megakadályozása érdekében bilincset alkalmaztak. A bilincselést a Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (4) bekezdés b) pontja alapján hajtották végre.

A rendőri intézkedés során sérülés nem, de anyagi kár keletkezett. A panaszos hozzátartozó értesítését nem kérte.

4) Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás alapján a panaszossal szembeni rendőri intézkedés (előállítás, valamint bilincselés alkalmazása) jogszerű és szakszerű volt, megfelelt az Rtv. 15. §-ában meghatározott arányosság követelményének.

5) A K. városi Rendőrkapitányság rendőreinek jelentései az Állásfoglalás II. rész 1)-4) pontjaiban foglaltakhoz képest az alábbi többlet információkat tartalmazták:

A panaszos már a MEKTO rendőreinek is jelezte cukorbetegségét és gyógyszeres szükségletét. A házastársa által összeállított gyógyszeres csomagot az orvosi ellenőrzést követően átadták a panaszosnak, amit a panaszos az orvosi előírásoknak megfelelően fel is használt.

A K. városi Rendőrkapitányság rendőrei az intézkedésük során szóban is tájékoztatták a panaszost az intézkedés okáról és céljáról, valamint a jogairól és a kötelezettségeiről, amit a panaszos meg is értett. A panaszos együttműködő volt az intézkedés során.

A panaszost a K. városi Rendőrkapitányságról a T. városi Rendőrkapitányság épületében található Központi Fogdába történő átkísérés során minden őt érintő mozzanatról tájékoztatták.

6) A panaszos házastársának házkutatás végrehajtása kapcsán tett panaszja alapján lefolytatott szemléről készült jegyzőkönyv az alábbi releváns információkat tartalmazza:

Az utcafrontra nyíló kiskapu kilinccsel ellátott zárszerkezetén a zárnyelv kitolt és elhajlott állapotban látható. A kiskapun egyéb elváltozás nem látható.

A lakóház bejárati ajtajánál található szúnyogháló alsó részén hiányzik a szúnyogháló, hiányzik innen az ajtó merevítése, valamint maga a szúnyogháló ajtó 2-3°-ban ereszkedik.

A bejárati ajtó sértetlenül funkcionál.

7) Az átkísérési utasítás tartalmazza, hogy a panaszossal szemben az Rtv. 48. §-ának b) és c) pontja alapján előre helyzetben, vezetősíjjal és bilincsrögzítő övvel bilincset kell alkalmazni az átkísérés során. Az utasítást 2 fő rendőrnek kell végrehajtani rendes kíséréssel.

8) Az előállított személy jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről szóló tájékoztató tartalmazza, hogy pontosan mennyi ideig tarthat egy előállítás, felhívják benne a panaszos figyelmét, hogy számára meg kell adni az előállítás okáról szóló tájékoztatást, valamint, hogy a rendőri intézkedéssel szemben panasszal élhet, kérheti hozzátartozó értesítését, orvosi ellátást vehet igénybe, ivóvízre és élelemre (5 órát meghaladó fogvatartás esetére) tarthat igényt, mosdót használhat, dohányozhat a kijelölt helyen. A tájékoztatót a panaszos aláírta.

9) A tájékoztatásról, a panasztételi tájékoztatásról, az előállítás okáról és várható időtartamáról szóló írásbeli tájékoztató átvételéről, az élelmezésről és sérülésről szóló nyilatkozatot a panaszos aláírta.

10) Az élelmezésről (beleértve a diétás, illetve vallási normáknak megfelelő élelmiszer igénylést), a dohányzási igényről, a sérülésről szóló nyilatkozatot a panaszos aláírta.

E nyilatkozat szerint a panaszos diétás élelmezést nem kért.

11) A rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazolás tartalmazza az Rtv. 92. §-a szerinti panasztételi lehetőségről szóló tájékoztatást, valamint az Alapvető Jogok Biztosának Hivatal, továbbá a Testület elérhetőségét. Az igazolást a panaszos aláírta.

12) A bünyügyi nyilvántartás alapján a panaszost korábban a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 282. §-ának (1) bekezdésbe ütköző és aszerint minősülő visszaélés kábítószerrel bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen szabadságvesztésre ítélték, amelyet a panaszos letöltött, továbbá a Btk. 178. §-ának (1) bekezdésébe ütköző, aszerint minősülő kábítószer birtoklása bűncselekmény gyanúja miatt büntetőeljárás van folyamatban.

13) A Megyei Főügyészség a panaszos őrizetének haladéktalan megszüntetésére utasította a K. városi Rendőrkapitányságot, valamint nem tett indítványt az előzetes letartóztatás elrendelésére, mivel a feltételezett bűncselekmény tárgyi súlya, valamint az Állásfoglalás II. rész 11) pontja alatt ismertetett priusza alapján nem állnak fenn az előzetes letartóztatás különös okai.

14) A K. városi Rendőrkapitányság által a Testület rendelkezésére bocsájtott egyéb dokumentumok (a panaszossal és házas társával szemben folytatott büntetőeljáráshoz kapcsolódó dokumentumok) a panaszügy számára további releváns információt nem tartalmaznak, így azok ismertetésétől a Testület eltekint.

III.

A Testület vizsgálta, hogy a panasz valamennyi részére rendelkezik-e hatáskörrel.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”.

A Testület hatáskörébe az Rtv. idézett rendelkezése alapján kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
- a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat-csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),
- a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás),

esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A panaszos panaszát kiegészítő beadványában kérdőre vonta a rendőrök házas társával szemben tanúsított bánásmódját, a házkutatás módját (a panaszos sérelmezte, hogy azt a jelenléte hiányában folytatták le, valamint azzal dologi kárt okoztak a nyomozó hatóság tagjai), valamint az őrizetbe vétel körülményeit (zárka minősége).

1) A fenti idézett rendelkezések alapján a Testület kizárólag a panaszossal szemben foganatosított rendőri intézkedések tekintetében vizsgálódhat, ennek megfelelően a Testület Eljárási Szabályzata 10. §-ának (1) bekezdése c) pontja szerint a panaszbeadványnak tartalmaznia kell a panaszos aláírását is. Természetesen van lehetőség, hogy a panaszbeadványt a panaszos nevében eljáró képviselő terjessze elő, azonban ezekben az esetekben is szükséges a Testület eljárására vonatkozó meghatalmazás bemutatása.

Tekintettel arra, hogy a panaszos házas társa tekintetében a fenti feltételek nem teljesülnek, a Testületnek nincs hatásköre vele szemben foganatosított rendőri intézkedések vizsgálatára.

2) a) A panasz alapjául szolgáló intézkedés idején hatályos büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 149. §-ának (1) bekezdése szerint a házkutatás a ház, lakás, egyéb helyiség, az azokhoz tartozó bekerített hely vagy a jármű átkutatása, továbbá az ott elhelyezett

információs rendszer vagy ilyen rendszerben tárolt adatokat tartalmazó adathordozó átvizsgálása az eljárás eredményessége érdekében. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése határozza meg azokat az okokat, amelyek alapján házkutatás elrendelhető: akkor van helye, ha megalapozottan feltehető, hogy az a bűncselekmény elkövetőjének kézre kerítésére, a bűncselekmény nyomainak felderítésére, vagy bizonyítási eszköz, elkobozható vagy vagyonekobjzás alá eső dolog megtalálására vezet.

A házkutatás a büntetőeljárás keretébe tartozó kényszerintézkedés. A Be. 195. §-ának (1) bekezdése teszi lehetővé, hogy az, akire nézve az ügyész vagy a nyomozó hatóság határozata közvetlen rendelkezést tartalmaz – ha a törvény kivételt nem tesz –, a határozat ellen a közléstől számított nyolc napon belül panasszal élhet, továbbá a Be. 196. §-ának (1) bekezdése alapján lehetőség van arra, hogy akinek az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása a jogait vagy érdekeit közvetlenül sérti, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet.

b) A Be. 126. §-a alapján az őrizetbe vétel a terhelt személyi szabadságának átmeneti elvonása, amely szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény megalapozott gyanúja esetén rendelhető el, feltéve, hogy a terhelt előzetes letartóztatása valószínűsíthető. Az őrizetbe vétel szintén a büntetőeljárás keretébe tartozó kényszerintézkedés, amellyel szemben az előző alpontban írtaknak megfelelően az illetékes ügyésznél lehet panasszal élni.

Ennek megfelelően a Testület nem rendelkezik hatáskörrel a Be. szerinti kényszerintézkedésekre vonatkozó panaszok elbírálása tekintetében.

IV.

A panaszos sérelmezte, hogy vele szemben indokolatlan nagy erővel és aránytalanul léptek föl, az intézkedés során a rendőrök dologi kárt okoztak, valamint az előállítása során nem vették figyelembe a cukorbetegségéhez kapcsolódó speciális igényeit.

Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, IV. cikke szerinti személyes szabadsághoz, VI cikke szerinti magán- és családi élet, valamint otthon sérthetetlenségéhez, XIII. cikk szerinti tulajdonhoz, és XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület első körben a rendőrség intézkedési kötelezettségét vizsgálta.

Az Alaptörvény Az Állam fejezetének 46. cikke alapján a rendőrség alapvető feladata a bűncselekmények megakadályozása, felderítése, a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme.

A panasz alapjául szolgáló rendőri intézkedés idején hatályos Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 1. pontja szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését, megakadályozását és felderítését, valamint a bűncselekményből származó vagyon visszaszerzését.

Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 8. §-a továbbá úgy rendelkezik, hogy a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében.

A rendőrség intézkedési kötelezettségének tisztázása érdekében a Testület az alábbi jogszabályhelyek felhívását tartja szükségesnek:

A Btk. 178. §-ának (6) bekezdése szerint, aki kábítószer fogyaszt, illetve csekély mennyiségű kábítószer fogyasztás céljából megszerez vagy tart, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A Rendőrkapitányság által a Testület rendelkezésére bocsájtott dokumentumok tanúsága szerint a panaszolt rendőri intézkedésre a fenti bűncselekmény elkövetésének gyanúja alapján indult büntetőeljárás keretében került sor, és célja a panaszos gyanúsított kihallgatása érdekében történő előállítása, valamint tárgyi bizonyítási eszközök felkutatása volt. A büntetőeljárás névtelen bejelentés alapján, a panaszos – az Állásfoglalás II. rész 11) pontja alatt ismertetett – priusára való tekintettel indult meg.

A Testület megítélése szerint a panaszossal szembeni bejelentés, valamint az ő priusza alapján megindított büntetőeljárás kellő jogalapot biztosított a panaszossal szembeni fellépésre, a rendőrségnek a fentiek alapján intézkedési kötelezettsége keletkezett, így e tekintetben nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga.

2) A Testület vizsgálta az előállítás jogalapját.

A panaszos előállítása az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja alapján került. A hivatkozott törvényhely szerint rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható. A rendőrség szerint a panaszos gyanúsítható volt azzal, hogy a Btk. már hivatkozott 178. §-ának (6) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő kábítószer birtoklásának vétségét követte el. A gyanúsítás alapját egy névtelen bejelentés, és a panaszos priusza szolgáltatta.

Az Rtv. hivatkozott 33. §-ának (2) bekezdésében felsorolt esetekben az intézkedő rendőrnek lehetősége van mérlegelni, hogy valóban szükséges-e az intézkedés alá vont személy előállítása. Minthogy az előállítás az egyik legsúlyosabb jogkorlátozással járó intézkedés, amelyre az Rtv. lehetőséget biztosít a rendőr számára, a Testület álláspontja szerint – az Rtv. 2. §-ában foglalt, az emberi méltóság és általánosságban az emberi jogok védelmével kapcsolatos rendőrségi kötelezettség minél teljesebb érvényesülése érdekében – ez a mérlegelési lehetőség nem csak lehetőség, hanem egyben kötelezettség is az intézkedő rendőr számára, azaz nem jelenthetnek az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdésében foglaltak automatikus előállítási okokat. Ennek megfelelően a

Testület vizsgálta, hogy a rendelkezésre álló információk alapján valóban kellő indokkal állították-e elő a panaszost az intézkedő rendőrök.

Tekintettel arra, hogy az eredményes büntetőeljárás lefolytatása érdekében egyaránt szükséges volt a panaszos gyanúsított kihallgatása, valamint a tárgyi bizonyítási eszközök felderítése, anélkül, hogy lehetőséget biztosítsanak a panaszosnak azok eltüntetésére, indokolt volt az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja szerinti előállítás foganatosítása.

A Testület megítélése szerint – az Állásfoglalás IV. rész 1) pontjában foglaltakra is figyelemmel – a panaszos előállítására a már hivatkozott Btk. 178. §-ának (6) bekezdése szerinti bűncselekmény elkövetésének gyanúja alapján indult büntetőeljárás eredményes lefolytatásának biztosítása kellő jogalapot biztosított, így jogszerűen korlátozták a panaszos személyes szabadsághoz való jogát.

3) A panaszos sérelmezte, hogy vele szemben eltúlzott mértékben és aránytalanul léptek fel, ennek megfelelően a Testület vizsgálta a panaszossal szemben intézkedő rendőrök fellépésének módját.

Az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdés második mondata kötelezi a rendőrséget, hogy intézkedései során tartsa tiszteletben és védelmezze az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Az Rtv. 15. §-a alapján a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, így több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (4) bekezdése szerint a rendőri intézkedés során úgy kell eljárni, hogy a rendőr megelőzze megtámadását, lefegyverzését, továbbá akadályozza meg, hogy a figyelmét a szolgálati tevékenységtől elvonják vagy lekötöttségét jogellenes cselekmény elkövetésére használják fel.

A fenti szabályoknak megfelelően tehát az intézkedő rendőröknek minden esetben mérlegelniük kell, hogy az intézkedés célja elérése érdekében mi az a legkisebb korlátozás, amely mellett a rendőri intézkedés megfelelő eredménnyel tud zárulni. Jelen ügyben az intézkedő rendőröknek figyelembe kellett venniük a panaszos priuszát, biztosítaniuk kellett a tárgyi bizonyítási eszközök eredményes felkutatását, valamint számításba kellett venniük, hogy a panaszosról tudott volt, hogy állt már ellen rendőri intézkedésnek, és akár lőfegyverre is rendelkezhet.

E körben a Testület felhívja a figyelmet arra, hogy a Rendőrkapitányság által a testület rendelkezésére bocsájtott dokumentumok között nem található olyan információ, amely alátámasztaná azt, hogy a panaszos korábban ellenállt rendőri intézkedésnek, vagy amely igazolná a rendőrök azon feltételezését, hogy a panaszos birtokában lőfegyver lehetett volna.

A fentiek alapján a K. városi Rendőrkapitányság úgy ítélte meg, hogy összehangolt rendőri intézkedés keretében szükséges a panaszos magánlakásába való dinamikus behatolás. A rendőri intézkedés eredményessége érdekében pedig K. városi Rendőrkapitányság kérte a MEKTO közreműködését.

Az Rtv. 39. §-ának (1) bekezdés b) pontjának megfelelően a rendőr bebocsátás, vagy hatósági határozat nélkül is beléphet az intézkedéssel érintett magánlakásába, ha bűncselekmény elkövetésének megakadályozása, megszakítása vagy büntetőeljárás terheltjének elfogása és előállítása szükséges.

A Testület megítélése szerint indokolt volt, hogy a rendőrség az intézkedés eredményessége, a bizonyítási eszközök felkutatásának biztosítása érdekében kérte a MEKTO közreműködését a panaszos előállítására és a házkutatás eredményességének biztosítása érdekében, valamint indokolt volt a panaszos magánlakásában végrehajtott vele szembeni erőfölényes és dinamikus rendőrségi akció, így e tekintetben nem sérült a panaszos magán- és családi élet, valamint otthon sérthetlenségéhez fűződő alapvető joga.

4) A panaszos sérelmezte, hogy vele szemben bilincset alkalmaztak.

Az Rtv. már hivatkozott 2. §-ának (1) bekezdésében (alapvető jogok védelmének kötelezettsége), valamint 15. §-ában (arányosság követelménye) foglaltak a panasz e részének vizsgálatában is felhívandóak.

Az Rtv. 16. §-a alapján rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe vételével alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége e nélkül is biztosítható.

Az Rtv. fent hivatkozott rendelkezéseinek megfelelően a Szolgálati Szabályzat 39. §-ának (1) bekezdése határozza meg a kényszerítő eszközök alkalmazásának általános feltételeit: az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan (ún. fokozatosság elve).

A Testület rendelkezésére bocsájtott dokumentumok között nem található olyan információ, amelyből arra lehetne következtetni, hogy MEKTO állományába tartozó intézkedő rendőrök a bilincselést megelőzően megkíséreltek volna enyhébb kényszerítő eszközt alkalmazni a panaszossal szemben, sőt az derült ki, hogy miután a felszólításra önként kilépett a bejárati ajtón, azonnal bilincset alkalmaztak vele szemben.

Az Rtv. 48. §-a taxatív tartalmazza a bilincselés alkalmazásának lehetséges indokait. Ezen szakasz szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére. Az Rtv. 61. §-ának (1) bekezdése szerint továbbá a kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell.

A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a részletezi, annak (1) bekezdése példalózó jelleggel felsorolja a bilincselés alkalmazásának esetköreit: a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja, c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincselés alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget, f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.

A Testület több ízben is rávilágított arra, hogy téves a rendőrség azon gyakorlata, hogy tényleges ellenszegülés hiányában, preventív jelleggel alkalmaz bilincset, a Szolgálati Szabályzat 39. §-ának (1) bekezdésében foglalt fokozatosság elvének figyelembe vétele nélkül.

A Kúria a Kfv.III.37.713/2015/5. ügyszámon hozott ítéletében a bilincs alkalmazása kapcsán kifejtette: „[...] mind a bírósági joggyakorlat (Kfv.III.37.025/2015/3., illetve Kfv.III.37.572/2015/5.), mind a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata (különösen a 20972/92. számú Raninen-ügy) szerint a bilincs használatának elrendelése kérdésében kétségtelenül az azt alkalmazni kívánó hatóság tagja széles mérlegelési jogkörében dönt, azonban a használat jogszerűsége kérdésében annak vizsgálatát írja elő, hogy az adott egyedi esetben fennálló körülmények mennyiben támasztják alá az intézkedést. Ennek kapcsán azt kell előtérbe helyezni, hogy van-e indok annak a feltételezésére, hogy a kényszerintézkedéssel, bilincseléssel érintett személy ellenáll, megszökik, sérülést, vagy kárt okoz, bizonyítékokat tüntet el. Ebben a körben nem elegendő csupán arra hivatkozni, hogy az adott személy szabadlábon történő védekezése esetére fennállna a szökésének veszélye, illetve arra, hogy azt bírósági határozat állapította meg, hanem azt kell indokolni, hogy az adott esetben a bilincs használatát milyen speciális és egyedi körülmények alapozhatják meg. [...] A bilincshasználat jogszerűségének vizsgálata az ügy egyedi körülményein kell, hogy alapuljon, értékelni kell, hogy a bilincs használatával érintett személyre, valamint az eljárási cselekményre tekintettel milyen speciális indoka van a fél bilincsből tartásának” [34,35,41].

A bilincs kizárólag az Rtv.-ben felsorolt esetekben alkalmazható. Tekintettel a bilincselés a személyi szabadságot, valamint a szabad mozgáshoz való jogot jelentősen korlátozza, a fentiek alapján különös súlyt kell fektetni az alkalmazás körülményeire.

A Rendőrkapitányság által a Testület rendelkezésére bocsájtott dokumentumok tanúsága alapján a bilincselés jogalapjaként az Rtv. már hivatkozott 48. §-ának c) pontját jelölték meg az intézkedő rendőrök. Olyan magatartás kifejtéséről azonban, amely alapján következtetni lehetett volna a panaszos szökési szándékra, sem a panaszos, sem a rendőrség előadásából nem következtethetett a Testület, sőt arra lehet következtetni, hogy panaszos az intézkedés elejétől kezdve együttműködő magatartást tanúsított.

Az Alaptörvény Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikke úgy szól, hogy „emberi méltóság sérthetetlen”.

Az Alkotmánybíróság megfogalmazásában az „emberi méltósághoz való jog azt jelenti, hogy van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan, mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva – a klasszikus megfogalmazás szerint – az ember alany marad, s nem válhat eszközzé vagy tárggyá. A méltósághoz való jognak ez a felfogása különbözteti meg az embert a jogi személyektől, amelyek teljesen szabályozás alá vonhatók, nincs „érinthetetlen” lényegük” [64/1991. (XII. 17.) AB határozat, D) 2. b)]. „Az Alkotmánybíróság az emberi méltósághoz való jogot az ún. általános személyiségi jog egyik megfogalmazásának tekinti” [8/1990. (IV. 23.) AB határozat, III.]. „Az Alkotmánybíróság [...] általános személyiségi jog alkotóelemének tekinti a személyiség integritásához való jogot, amelynek része a testi integritáshoz való jog” [39/2007. (VI. 20.) AB határozat, IV. 4.1]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az emberi méltósághoz való jog „csak az emberi státusz meghatározójaként, az élethez való joggal fennálló egységben abszolút és korlátozhatatlan”, „az ’anyajog’ mivoltából levezetett egyes részjogai azonban bármely más alapjoghoz hasonlóan [...] korlátozhatóak” [1234/B/1995. AB határozat, II. 4.1.2.]. Ennek megfelelően az emberi méltóság ún. általános személyiségi jog jellegéből fakadó részjogosultságai – mint például jelen esetben a testi integritáshoz való jog – az Alaptörvény Szabadság és Felelősség fejezetének I. cikk (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően törvény által, más alapvető jog érvényesülése vagy

valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozhatóak. A testi kényszer kapcsán fogalmazta meg az Alkotmánybíróság, hogy a testi erő alkalmazása „érinti a kényszer alkalmazásával érintettnek az [...] emberi méltósághoz, s azon belül az önrendelkezéshez, a testi integritáshoz való jogát” [144/2008. (XI. 26.) AB határozat, IV. 4.3.].

A Testület megítélése szerint az Rtv. szerinti kényszerítő eszközök alkalmazása a fentiek alapján közvetlenül érintik az emberi méltósághoz, mint általános személyiségi joghoz tartozó testi integritáshoz való jogot, ebből kifolyólag, amennyiben az intézkedő rendőrök figyelmen kívül hagyják az Rtv. garanciális követelményeit, azzal megsértik az intézkedés alá vont személy emberi méltósághoz való jogát.

A Testület – az Rtv. 92. § és 93. §-ában foglaltaknak megfelelően – állásfoglalásában az eset körülményeinek gondos mérlegelése után – sajátos módon – csekély- illetve súlyos alapvető jogsérelmet állapíthat meg. A Testület álláspontja szerint azonban az emberi méltósághoz való jog olyan szorosan kapcsolódik az emberi mivolt lényegéhez, hogy amennyiben annak sérelme megállapítható, az csupán súlyos alapjogsértés lehet.

A Testület rendelkezésére álló dokumentumok tanúsága alapján a MEKTO állományába tartozó intézkedő rendőrök nem vették figyelembe Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság követelményét, valamint a Szolgálati Szabályzat 39. §-ában foglalt fokozatosság elvét, anélkül alkalmazták a panaszossal szemben kizárólag preventív jelleggel bilincset (tartották öt bilincsben 4 óra 40 perctől 5 óra 5 percre), hogy a panaszos bármilyen módon ellenállt volna a rendőri intézkedésnek. Mindezek alapján a panaszossal szemben alkalmazott bilincselés jogszerűtlen és aránytalan volt, amely sértette a panaszos emberi méltósághoz való jogát.

5) A panaszos sérelmezte, hogy a vele szemben intézkedő rendőrök kárt okoztak az ingatlanának kertkapujában, a bejárati ajtóban, valamint az arra rögzített szúnyoghálós ajtóban.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyi szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

Az Rtv. 13. §-ának (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha a rendőrt az intézkedés megtételében tárgy akadályozza, azt eltávolíthatja, vagy az akadályt más módon elháríthatja, az ezzel okozott kárért a rendőrségnek az intézkedés alapjául szolgáló cselekményben vétlen károsultat kártalanítania kell.

A Szolgálati Szabályzat 7. §-ának (1) bekezdése alapján a rendőr az intézkedés eredményességét akadályozó tárgy eltávolítása során úgy jár el, hogy az eltávolítás a lehető legkisebb károkozással járjon, valamint a károkozás ne legyen aránytalan az elérni kívánt törvényes célhoz képest.

A Testület megítélése szerint – figyelemmel az Állásfoglalás IV. rész 3) pont a) alpontban leírtakra – szükséges volt a dolog elleni erőszak alkalmazása a dinamikus behatolás végrehajtása érdekében. A Testület rendelkezésére álló dokumentumok – különösen az Állásfoglalás II. rész 6) pontjában tárgyalt szemléről készült jegyzőkönyv – tanúsága alapján nem keletkezett olyan kár, amely ne lenne indokolt a szükséges dinamikus behatolás érdekében.

A Testület megítélése szerint a panaszossal szembeni rendőri intézkedések során nem keletkezett indokolatlan kár, így e tekintetben nem sérült a panaszos tulajdonhoz fűződő alapvető joga.

6) A panaszos sérelmezte az előállításának körülményeit.

a) A Testület vizsgálta az előállítás időtartamát.

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) és (4) bekezdése rendelkezik az előállítás időtartamáról. Az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart. Ha az előállítás időtartamának az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerinti meghosszabbítása válik szükségessé, ennek tényét és időtartamát a fogvatartottal – a személyi szabadság korlátozása 8. órájának lejártát megelőzően – szóban közölni kell, és a meghosszabbítás tényét, okát, időtartamát, illetve annak közlését az előállításról készített jelentésben, valamint az előállítás időtartamáról kiállított igazoláson, az engedélyezésre jogosult vezető aláírásával együtt fel kell tüntetni.

Az Rtv. említett rendelkezése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként határozza meg a 8 órás időtartamot, amit indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a további 4 órával hosszabbítani lehet. Felhívja a Testület a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. fentebb már hivatkozott 15. §-ának (1) bekezdésében meghatározott arányossági követelmény is (A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával).

A Rendőrkapitányság Testület rendelkezésére bocsátott dokumentumaiból az alábbiak rekonstruálhatóak:

- A panaszos előállítása a parancsnoki kivizsgálásról szóló jelentés szerint 4 óra 40 perckor kezdődött. A panaszost 5 óra 5 perckor adták át a K. városi Rendőrőrsönön B. Zs. r. zls. kmb. részére őrzés céljából.
- A panaszost 8 órakor átszállították a K. városi Rendőrkapitányság épületébe.
- A panaszost 11 óra 26 perctől 12 óra 17 percig gyanúsítottként hallgatták ki, eközben pedig 11 óra 30 perckor Instant View gyorstesztet alkalmaztak rajta.
- A panaszos őrizetét 12 óra 30 perckor rendelték el.

A Testület rendelkezésére álló információk alapján a fentiekben túl 4 óra 45 perctől 8 óra 2 percig tartott a házkutatás, amely tárgyi bizonyítási eszközök felkutatását szolgálta, továbbá 9 óra 47 perctől 11 óra 6 percig szemlét tartottak a panaszos magánlakásában.

A Testület megítélése szerint a panaszos előállítása – mindent mérlegelve – nem haladta meg a szükséges időtartamot, így a panaszos személyi szabadságának korlátozása nem lépte át a szükséges mértéket.

b) A panaszos sérelmezte, hogy az előállítása idején nem biztosítottak számára – cukorbetegére is tekintettel – megfelelő élelmiszert.

Az Rtv. 18. §-ának (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról, továbbá a sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni.

A Szolgálati Szabályzat 31. §-ának (7) bekezdése szerint az elhelyezéskor a fogvatartottat nyilatkoztatni kell sérüléséről, esetleges panaszáról, valamint betegség vagy sérülés esetén orvosi ellátásban kell részesíteni. Ugyanezen § (11) bekezdése alapján a személyi szabadság korlátozásának első 5 óráját követően az intézkedést foganatosító rendőri szerv gondoskodik a fogvatartott személy élelemmel történő ellátásáról. Ennek keretében az étel kiosztását a felügyeletet ellátó rendkívüli őr végzi.

A Testület rendelkezésére álló dokumentumok tanúsága alapján az alábbiak állapíthatók meg. A panaszos úgy nyilatkozott, hogy cukorbeteg, ezért élelemre és gyógyszerre lesz szüksége. A panaszost tájékoztatták, hogy tartós élelmiszert tudnak a részére biztosítani, de ezt a panaszos nem fogadta el, kérte, hogy a házastársa által készített élelmiszert biztosítsák számára. Ennek megfelelően a panaszos lakóhelyéről élelmiszert és gyógyszert szállítottak a panaszosnak, amelyhez adtak még 2 db 0,5 literes ásványvizet. A panaszos orvosi vizsgálata érdekében is intézkedtek, amely vizsgálatot dr. K. I. orvos hajtott végre, és állított ki orvosi igazolást.

Egyébként a panaszos az étellemezéről (beleértve a diétás, illetve vallási normáknak megfelelő étellemszer igénylést), a dohányzási igényről, a sérülésről szóló nyilatkozatot a panaszos aláírta.

A Testület megítélése szerint a panaszos étellemezéséről és orvosi kivizsgálásáról az intézkedő rendőrök megfelelően gondoskodtak, így e tekintetben nem sérült panaszos tisztességes eljáráshoz, valamint testi egészséghez fűződő alapvető joga.

V.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a konkrét ügyben a rendőrkapitányság rendőreinek bűncselekmény elkövetésének gyanúja alapján indult büntetőeljárás keretében intézkedési kötelezettsége keletkezett, amely során szükségessé vált a panaszos gyanúsított kihallgatása, tárgyi bizonyítási eszközök biztosítása, ennek megfelelően őt megfelelő jogalap alapján állították elő, így nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme, személyi szabadságát jogszerűen korlátozták. A panaszossal szembeni büntetőeljárás cselekmények eredményes lebonyolítása érdekében indokolt volt a panaszos magánlakásában végrehajtott erőfölényes és dinamikus rendőri akció, így tekintetben nem sérült a panaszos magán- és családi élet, valamint az otthon sérthetlenségéhez fűződő alapvető joga. A panaszos sérelmezte az előállítás időtartamát és körülményeit, ám a Testület megítélése szerint e tekintetben nem sérült panaszos tisztességes eljáráshoz való, testi egészséghez fűződő alapvető joga, személyi szabadságának korlátozása nem lépte át a szükséges mértéket.

A panaszos sérelmezte, hogy vele szemben bilincset alkalmaztak. A Testület rendelkezésére álló dokumentumok tanúsága alapján az intézkedő rendőrök nem vették figyelembe Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság követelményét, valamint a Szolgálati Szabályzat 39. §-ában foglalt fokozatosság elvét, anélkül alkalmaztak a panaszossal szemben kizárólag preventív jelleggel bilincset, hogy a panaszos bármilyen módon ellenállt volna a rendőri intézkedésnek. A panaszossal szemben alkalmazott bilincselés jogszerűtlen és aránytalan volt, amely sértette a panaszos emberi méltósághoz való jogát.

Tekintettel arra, hogy a Testület súlyos alapjogsérelmet állapított meg a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2018. szeptember 27.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Cservák Csaba
előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület